

A Kúria a dr. Miklós Endre ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Sárközy László jogtanácsos által képviselt alperes ellen kormánytisztviselői jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Kaposvári Munkaügyi Bíróságnál 3.M.220/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Kaposvári Törvényszék 3.Mf.20.322/2012/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. május 28. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Kaposvári Törvényszék 3.Mf.20.322/2012/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes 2002. szeptember 9-étől állt jogviszonyban az alperessel, illetve annak jogelődjével. Az S.M.Igazgatóság Á. Irodájának az F.és E. Osztályán vezető-főtanácsosként felülvizsgálati referensi munkakörben végezte tevékenységét. Jogviszonya 2010. július 6-ai hatállyal a törvény erejénél fogva átalakult kormánytisztviselői jogviszonnyá.

Az alperes 2011. január 31-én a felperessel szemben fegyelmi eljárást indított arra hivatkozással, hogy a közszolgálati jogviszonyából eredő kötelezettségét vétkesen megszegte, melyet az összeférhetetlenség írásbeli bejelentésének elmulasztásával valósított meg. A vizsgálat lefolytatását követően a munkáltatói jogkört gyakorló T.P. igazgató 2011. február 15-én a felperessel szembeni fegyelmi eljárást megszüntette arra hivatkozással, hogy a meghallgatása során a kérdések tisztázásra kerültek, így a fegyelmi eljárásnak nem volt oka.

2011. február 9-én az alperes az S.M. Igazgatóságon 2011. június 30-áig megvalósítandó 139 fő létszám elérésére intézkedési tervet dolgozott ki, amely szerint 2011. március 31-éig 2 fő jogviszonyát kell megszüntetni, egyet az Á., egyet pedig az I. Iroda munkatársai közül. Az S.M. Igazgatóságon 2010. december 31-én 165 fő volt a teljes létszám, 2011. október 31-én pedig 143 fő, az Államháztartási Irodán a létszám 1 fővel csökkent.

A felperes 2011. januárjában két alkalommal találkozott J.T. kormány megbízottal valamint Sz.L. államtitkárral, és megbeszéléseket folytattak, melynek keretében megállapításra került, hogy a felperes esetlegesen osztályvezetői szintű feladatok ellátására is alkalmas. Az Á. Iroda F. és E. Osztályára vezetőként végülis 2011. január 1-jei - visszamenőleges - hatállyal 2011. februárjában P.CS. került.

A felperes jogviszonyát az alperes 2011. március 23-án kelt felmentésével indokolás nélkül szüntette meg.

A felperes a keresetében a munkáltatói intézkedés jogellenességének

megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte eredeti munkakörbe történő visszahelyezésének mellőzésével. Hivatkozása szerint az alperes joggal való visszaélést követett el. Rendeltetésellenesen gyakorolta a jogát, amikor indokolás nélkül szüntette meg a foglalkoztatását figyelemmel arra, hogy az új vezetéssel a felperesnek több alkalommal szakmai kérdésben nem egyezett a véleménye. Hivatkozott arra, hogy a jogviszonya megszüntetésének oka volt az is, hogy felmerült a lehetősége osztályvezetői megbízatásának, valamint utalt arra, hogy vele szemben fegyelmi eljárást kezdeményezett az alperes, erősödtek a munkahelyén az ellehetetlenítésére irányuló vezetői intézkedések.

A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 3.M.220/2011/17. számú ítéletével a keresetet elutasította és megállapította, hogy az előlegezett eljárási illetéket az állam viseli.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a 2010. évi LVIII. törvény (Ktjv.) 2011. május 31-éig hatályos 8. § (1) bekezdés b) pontja alapján a kormánytisztviselői jogviszonyt a munkáltató felmentéssel indokolás nélkül megszüntethette. Az Alkotmánybíróság a 2011. február 15-én hozott 8/2011. (II.18.) AB határozatának 1. pontja szerint megállapítható, hogy a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény 8. § (1) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2011. május 31-ei hatállyal megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság fenti határozata a felmentés időpontjában már megszületett, azonban az alperes a felperes felmentéséről még jogszerűen hozhatott döntést a hatályos jogszabály szerint.

A Ktjv. 2. § (1) bekezdése szerint a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (Ktv.) 71. § (2) bekezdés a) pontja alapján alkalmazandó, a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.) 4. § (1) bekezdésének megfelelően az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket a rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni, illetőleg teljesíteni.

Az MK. 95. számú állásfoglalás IV. pontja szerint az Mt. 4. §-a egyebekben kimondja, hogy a törvényben megállapított jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni és teljesíteni. A felperes arra hivatkozott, hogy az alperes a jogával visszaélt, amikor indokolás nélkül a jogviszonyát felmentéssel megszüntette.

A bíróság rendeltetésellenes joggyakorlást az alperes részéről nem állapított meg, maga a felperes adta elő, hogy a munkahelyén a kollégáival, illetve a munkahelyi vezetőivel konfliktusa nem volt. Előfordult, hogy az Á.I. vezetőjének, S.J.-nek más volt a szakmai véleménye, ezen felül azonban mint vezető rendelkezett az önkormányzatokkal, polgármesteri hivatalokkal, körjegyzőségekkel történő kapcsolattartás módjáról, munkáltatói utasításokat adhatott ki a felperes és a többi kormánytisztviselő felé. Ez azonban nem jelent olyan szakmai nézeteltérést, amelyből következtetni lehetne a felperes jogviszonyának rendeltetésellenes megszüntetésére.

A felperes jogviszonya megszüntetésének időpontjában az

osztályvezetői pozíció P.CS.-vel betöltésre került, nem volt bizonyított, hogy a jogviszonya megszüntetése összefüggésben volt azzal, miszerint felmerült a neve, mint az Á.I. F. és E. Osztályának lehetséges vezetője.

A felperes hivatkozása szerint beszélt V.L.-vel, akitől az irodavezető megkérdezte, hogy „ő is az ellenség táborához tartozik-e”. V.L. ezt határozottan nem állította, így a felperes ezt bizonyítani nem tudta.

A bíróságnak vizsgálnia kellett a rendeltetésellenes joggyakorlásra történő hivatkozás miatt, hogy az alperes miért a felperes jogviszonyát szüntette meg (BH.2010.257.). Az alperes indokát adta, hogy a felperes jogviszonyának megszüntetésére az alperesnél előírt létszámleépítés miatt volt szükség. Felülvizsgálati referensként több munkavállaló végzett munkát az adott időpontban, és a felperes tevékenységére volt legkevesbé szükség.

Önmagában arra tekintettel, hogy az alperesnél a felperessel azonos munkakörben két olyan munkavállaló (C.J., B.L.) dolgozott, akik a jogviszonyuk megszüntetése esetén nyugdíjra lettek volna jogosultak, nem alapozza meg annak megállapítását, hogy az alperes rendeltetésellenesen gyakorolta a jogát a felperes foglalkoztatásának megszüntetésekor.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Kaposvári Törvényszék a 3.Mf.20.322/2012/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kimondta, hogy a fellebbezési eljárás illetékét az állam viseli.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperes nem vitatta, hogy a felmentése időpontjában hatályos, a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (Ktjv.) 8. § (1) bekezdés b) pontja alapján a kormánytisztviselői jogviszonya indokolás nélküli felmentéssel történő megszüntetésének még helye volt figyelemmel a 8/2011. (II.18.) AB határozatban foglaltakra is.

Annak, hogy 2011. május 31-ét követően jogszabályváltozás következtében a felmentést már indokolni kellett, nincs jelentősége. A perbeli jogvitában az átszervezés, illetve létszámcsökkentés tényét nem kellett vizsgálni.

A felperest terhelte annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy az alperes rendeltetésellenesen járt el a felmentése során [Pp. 164. § (1) bekezdés]. A felperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, tanúk vallomása nem támasztotta alá az általa állítottakat. A felperes maga sem hivatkozott arra, hogy a kollégáival, illetőleg munkahelyi vezetőjével konfliktusa lett volna. Nem tudta bizonyítani, hogy a jogviszonya megszüntetése összefüggésben állt volna azzal, hogy lehetséges osztályvezetőként korábban felmerült az ő neve is.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet „megváltoztatására”, és a kereseti kérelemnek való helytadásra irányult.

A munkáltatói határozat nem tartalmaz indokolást, azonban

köztudomású volt és ezt az alperes is elismerte, hogy e mögött létszámcsökkentés állt. Ez az alperesnél azonban nem valósult meg, hiszen az előírányzott és a ténylegesen fenntartható létszám sem fedte egymást.

A jogviszony megszüntetésére azért került sor, mert szakmai kérdésekben véleménykülönbség volt az újonnan kinevezett vezetőkkel. A szakmaiságot és annak megítélését nemcsak szubjektív oldalról kifogásolta a felperes, erre jó példák voltak az egyes polgármesteri hivataloktól, körjegyzőségektől érkezett levelek is, valamint hogy az önkormányzatokkal a kapcsolatot a továbbiakban közvetlenül nem tarthatta, az csak a munkahelyi vezetőn keresztül történhetett.

A felperessel szemben egy fegyelminek nevezett eljárás indult, azonban megállapíthatóan részéről semmiféle összeférhetetlenség nem volt. A sikertelenül lefolytatott fegyelmi eljárás következménye volt az indokolás nélküli felmentés.

Az ún. munkahelyi konfliktus nem merülhet ki egy súlyosabb, akár „személyes ütközetben”, ellenben jól mutatja, hogy akik a felperessel kívánták a kapcsolatot tartani, azokat a munkáltató ellentábornak minősítette.

Kérdéses volt, és erre az időszakra esik az új munkahelyi vezető kinevezése, amely során felmerült a felperes neve is, ezt T.P., J.T. tanúk igazolták, illetve azt, hogy mindezt előzetesen támogatta Sz.L. államtitkár is.

Az indokolás nélküli felmentéssel történő jogviszony megszüntetés mögött egyértelműen a munkáltató rendeltetésellenes joggyakorlása húzódik. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként ezt mint bizonyító félnek, a felperesnek sikerült igazolnia.

Tény, hogy az osztályvezetői megbízatás lehetősége fennállt, a felperessel szemben fegyelmi eljárás indult, amelyben beigazolódott, hogy az minden alapot nélkülöz. A kollégáknak el kellett a felperestől fordulniuk mert kifogásolta a szakmai tevékenységet, az Á.-val kapcsolatba kerülő egyes önkormányzatok konfliktusait kezelte és eljárási kérdéseket intézett, benne bíztak meg, nála jelentkeztek a kifogásaikkal, és vele kapcsolatban írtak támogató leveleket. Létszámcsökkentés nem valósult meg, két nyugdíjjogosultságot szerző személy pedig hiába kérte a jogviszonyának megszüntetését, helyette a felperest választották.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria az Európai Unió Bíróságánál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett (Mfv.I.10.072/2013/6. számú végzés).

Az Európai Unió Bírósága a C-332/13. számú ügyben meghozott végzésében megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel a szóbanforgó ügyben, mivel a jogi helyzet nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés].

Az Európai Unió Bíróságának C-332/13. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott végzése folytán a felülvizsgálati kérelemnek az uniós jogszabályokkal összefüggő érvelése nem képezheti a felülvizsgálati eljárás tárgyát, mivel a Ktjv. megalkotásával Magyarország nem az unió jogát hajtotta végre. Ezért az Európai Unió jogának megsértésére történő hivatkozás alapján a felmentés jogellenessége nem állapítható meg.

Az Alkotmánybíróság a 8/2011. (II.18.) AB határozatában kimondta, hogy a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkotmányellenes, sérti az Alkotmány 70/B. § (1) bekezdésében szabályozott munkához való jogot, a 70. § (6) bekezdésében szabályozott közhivatal viseléséhez való jogot, az 57. § (1) bekezdés szerinti bírósághoz fordulás jogát, valamint az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való jogot.

Az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a sérelmezett rendelkezést a jövőre nézve 2011. május 31-ével semmisítette meg. Mindebből pedig az következik, hogy a felperes felmentése közlése időpontjában a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazható volt.

A jogszabályi rendelkezést megsemmisítő Alkotmánybírósági határozat indokolása szerint a Ktjv. 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt rendelkezés sértette a bírósághoz fordulást, az emberi méltóság jogát és magában rejtette a munkáltató visszaélésszerű, önkényes döntésével szembeni hatékony jogvédelem hiányát. A perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel az MK.95. számú állásfoglalás IV. pont indokolására is - azonban a felperesnek a munkáltató részéről történő rendeltetésellenes joggyakorlást kellett bizonyítania, vagyis azt, hogy az adott esetben a munkáltató az indokolás nélküli felmentés jogával visszaélt az Mt. 4. § (2) bekezdésében foglalt valamely körülmény miatt. Ilyen bizonyítás azonban az eljárás során nem történt. Önmagában a jogszabályon alapuló jogviszony megszüntetés - indokolás hiányában sem - valósította meg a rendeltetésellenes joggyakorlást.

A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az átszervezés, illetve a létszámcsökkentés megvalósulását nem kellett vizsgálni tekintettel arra, hogy a felmentésnek indokolást nem kellett tartalmaznia.

Ugyancsak jogszabálysértés nélkül fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy a felperes maga sem állította, miszerint feletteseivel, munkatársaival konfliktusa lett volna, és azt sem bizonyította, hogy a munkáltató a vele kapcsolatot tartó személyeket „ellentábornak” titulálta volna. Az sem került igazolásra, hogy a jogviszony megszüntetés összefüggésben állna osztályvezetői megbízásának lehetőségével, illetve a kinevezés meghíúsulásával (Pp. 164. §). és nem jogsértő, ha a munkáltató nem nyugdíjas munkatárs jogviszonyát szüntette meg.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes a munkavállalói költségkedvezménye folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1), (2) bekezdés, 14. § és a Pp. 359/A.

§-a alapján a felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

Budapest, 2014. május 28.

***Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül:Nné tisztviselő***